

Corona leidt tot daling kaspositie melkveehouders

Melkveehouder duikt eind 2020 in het rood

De liquiditeit van melkveebedrijven is in het vierde kwartaal fors onderuit gegaan. De stand op de rekening-courant verslechterde met ruim 10.000 euro tot gemiddeld 12.000 euro negatief. De grootste veroorzaker van deze daling van zo'n 100 euro per melkkoe is een toename van de investeringen, onder andere in (aankoop of huur van) fosfaatrechten. Bij veel bedrijven waren de fosfaatrechten blijkbaar nog niet in lijn met de daadwerkelijke bezetting. De melkopbrengst steeg ruim 2.000 euro t.o.v. van het voorgaande kwartaal. Over geheel 2020 vertoonde de melkopbrengsten, net als de jaren daarvoor een vrij vlak patroon als gevolg van een vrij stabiele melkprijs. Gemiddeld lagen de ontvangsten voor melk inclusief toeslagen in 2020 op zo'n 37 cent per kg. Deze lag de twee jaren daarvoor rond de 38,5 cent per kg. Toch lagen de melkopbrengsten maar duizend euro lager dan in 2019 omdat de omvang van de productie toenam. Het algemene beeld is dat bij deze melkprijs het gemiddelde bedrijf niet of maar net uit de kosten komt. Daarbij spelen de droogte, extra voeraankoop, reparatie van of suboptimale fosfaatruimte een rol. Dit verklaart deels de krappe liquiditeitsontwikkeling. Ook is in het eerste kwartaal meer geïnvesteerd. De verschillen tussen bedrijven zijn groot en ook de variatie in opbrengstprijzen neemt toe als gevolg van de diverse melkstromen, afzetmarkten en prestaties van de zuivelafnemer.

Om ondernemers financieel tegemoet te komen vanwege corona werd vorig jaar door RVO 45 procent van de totale GLB toeslagen reeds in juli uitgekeerd. Bedrijven die hier voor opteerden ontvingen 80% van de toeslagen als voorschot. Dit dempte de liquiditeitsdaling in het derde kwartaal maar daardoor is in december gemiddeld nog maar 11.000 euro aan GLB toeslag ontvangen. Een ander belangrijk verschil met 2019 is veroorzaakt door daling van de aflossingen aan de bank en van belastingbetalingen. Ook lagen de investeringen 20 procent hoger en de inkomsten uit verkoop van kalveren en slachtkoeien lager. Per saldo heeft er over geheel 2020 een daling van de rekening courant plaatsgevonden van ruim 11.000 euro, ofwel 110 euro per melkkoe.

Van de melkrijzdaling van 7 procent is de helft inmiddels ingelopen

In 2020 vertoonden de zuivelnoteringen een divers beeld. De boter- en volle melkpoederprijs liggen respectievelijk 15% en 6% lager dan het gemiddelde van 2019. Magere melkpoeder noteerde echter gemiddeld 7% hoger, vooral door de hogere prijs aan het begin van het jaar. De prijzen zijn na half maart, onder invloed van de uitbraak van het coronavirus en de ingestelde lockdowns, gedaald. Vanaf juli zijn vooral de boter- en magere melkpoederprijs flink hersteld. Deze prijzen liggen echter nog niet op het niveau van voor de corona uitbraak. Ongeveer de helft van de Nederlandse melk wordt tot kaas verwerkt. De EU-kaasprijs daalde de eerste maanden in 2020 maar is sindsdien vrij stabiel. De noteringen voor enkele soorten kaas liggen zelfs enkele procenten hoger in 2020 dan in 2019. De melkprijs is in het 4^e kwartaal ruim 2,5 procent lager dan een jaar eerder. De daling van de melkprijs met ruim 7% in het 2^e kwartaal is in het laatste kwartaal met de helft verbeterd.

De Nederlandse melkaanvoer lag in 2020 tot en met november 1,4% hoger dan het jaar ervoor. De melkproductie in geheel Europa nam tot en met oktober 2020 met 1,8% toe. De ontwikkeling in Nederland wijkt hier dus niet veel van af.

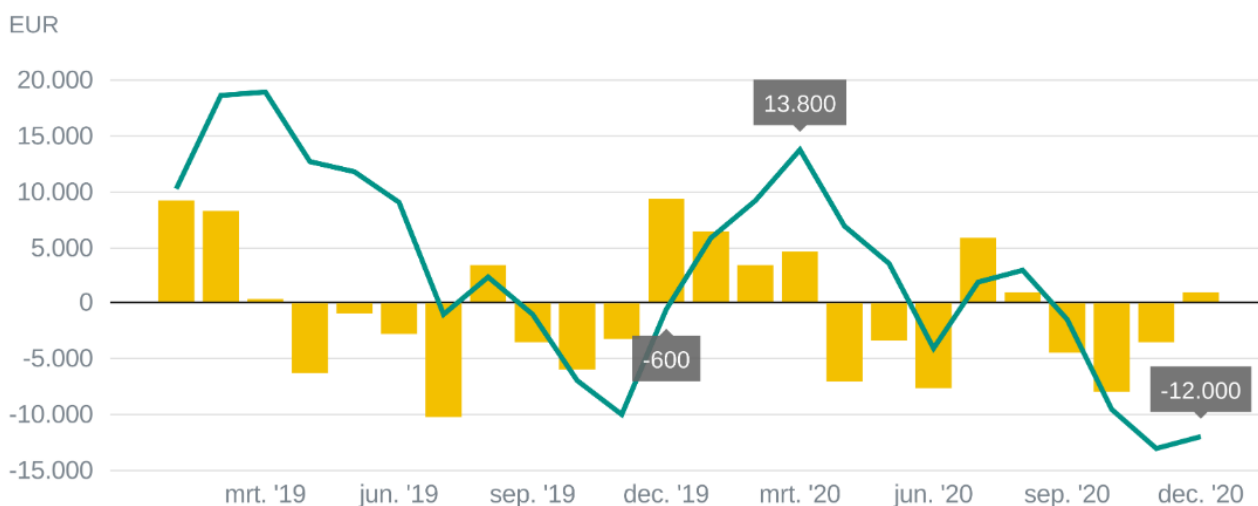
De stand van de rekening courant is een resultante van de bij- en afschrijvingen. Ook neveninkomsten en privé-uitgaven en – mutaties zijn in het saldo verwerkt. Een negatief saldo betekent niet automatisch dat een bedrijf betalingsproblemen heeft. Aflossingen van leningen en investeringen hebben ook invloed op de rekening courant. Daarnaast hebben bedrijven naast leningen ook een kredietfaciliteit in rekening courant die ruimte biedt om rood te staan.

Figuur: De kaspositie van melkveebedrijven daalde in 2020 mede als gevolg van corona met 110 euro

Liquiditeitsgegevens melkveebedrijven

Gemiddelde waarden van de rekening-courant van bedrijven

■ Stand per einde van de maand ■ Saldo bij- en afschrijvingen

Door ABN AMRO

Bron: [Bedrijveninformatienet](#), [Wageningen Economic Research](#)

2021 vol onzekerheden van start

Wij verwachten de komende maanden een lichte verbetering van de liquiditeit op melkveebedrijven. De toeslagen voor weidegang worden in januari uitgekeerd en de voorjaarskosten vallen vooral pas over enkele maanden. Wel zal hier en daar nog extra voer moeten worden aangekocht om de krappe voorraden aan te vullen. Wij verwachten de komende maanden een vrij stabiele melkprijs. De Global Dairy Trade prijsindex vertoont vanaf half september weer een stijgende lijn en ligt inmiddels enkele procenten boven het niveau van begin 2020 en 19% boven het dieptepunt van begin mei. De Nederlandse spotprijzen liggen nog 5 à 10 euro onder het niveau van 2019. Vanaf begin november is er een dalende trend waarneembaar, vooral veroorzaakt door de daling van de boterprijs. Deze daling was al voor de Corona ingezet. Deze spotprijs heeft slechts op een klein deel van de melk betrekking maar heeft wel een signaalwerking. De prijsvorming voor de nabije toekomst is onzeker. Corona heeft in heel Europa geleid tot nieuwe lockdowns met impact op de afzet in horeca en foodservice. De omvang van de mondiale voorraden zijn beperkt. De markt is behoorlijk opgeschoond maar in sommige regio's, waaronder de VS, zijn voorraden aangelegd die een prijs drukkend effect hebben. Ten slotte staat wereldwijd de economie onder druk en zijn de olieprijzen laag. Dit betekent dat er in importerende landen minder geld beschikbaar is. Voor de langere termijn schetst de EU Outlook echter een vrij positief beeld vanwege de stijging van de internationale zuivelvraag.

Omdat het relatief luxe kalfsvlees niet kan worden afgezet in de horeca zijn de prijzen voor nuchtere kalveren flink gedaald. In juni zijn de prijzen weer iets gestegen maar liggen op jaarbasis 10 tot ruim 25% onder het niveau van het langjarig gemiddelde afhankelijk het soort kalf. Samen met de daling van de prijs van slachtkoeien raakt dit de post omzet en aanwas op melkveebedrijven. De grondstofprijzen voor de mengvoeders vertoonden aan het begin van de coronacrisis een lichte stijging maar zijn vanaf mei licht gaan dalen. Vanaf augustus stijgen ze weer. Dit doet zich met enkele maanden vertraging ook voor bij de meeste mengvoeders. De prijzen van granen en soja zijn tussen de laatste week van december en half januari met ongeveer 15% gestegen.

Voor nadere informatie over deze liquiditeitsbarometer en over de belangrijkste pijlers van de kasstroom (melkprijs en saldo) verwijzen wij graag naar de publicatie [op Agrimatie van Wageningen Economic Research](#).

Deze liquiditeitsmonitor is tot stand gekomen als publiek private samenwerking (PPS) tussen [Wageningen Economic Research](#), [Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit](#) en [ABN AMRO](#). Dit is de laatste uitgave omdat de vierjarige PPS periode is afgelopen. De data zijn afkomstig van het Bedrijveninformatienet van Wageningen Economic Research. Het doel is om de verkregen inzichten te delen en ondernemers te ondersteunen in hun bedrijfsvoering.

Voor vragen of opmerkingen over deze liquiditeitsmonitor of over de achtergronden kunt u contact opnemen met Pierre Berntsen, ABN AMRO 06 51 30 18 77 of met Harold van der Meulen, Wageningen Economic Research, 0317 48 44 36.